

RUSKO KRŠČANSTVO

V novi zavezi smo vsi ljudje enaki pred Bogom. Kristus je odrešil vse ljudi, omikane in neomikane, Jude in Grke, Barbare in Skite (Kol. 3, 10). Zavoljo veseljnosti odrešenja ni en narod bolj poklican kot drugi, da postane narod bogonosce. Ošabno sanjarjenje o Rusiji kot o božjem, bogoizbranem narodu ne odgovarja duhu novozaveznega božjega razodetja. Tako se izraža, v svojih Spominih, E. Trubeckoj že v prvih letih tega stoletja.

Božje razodetje je v bistvu za vse eno in isto, vendar se pri različnih osebah in narodih subjektivno različno sprejema. Žarki razodete božje luči se v mnogovrstnih prizmah človeškega duha prelamljajo na različne načine in tvorijo spektre z najrazličnejšimi otenki in posebnostmi, z različno stopnjo jasnosti in popolnosti v zvezi s svojimi prirodnimi lastnostmi, v odvisnosti od svojega izvora, jezika, krajevnih, časovnih, političnih, gospodarskih in kulturnih činiteljev. V tem smislu govorimo o vzhodni in zahodni duhovnosti in o različnih tipih pojmovanja in doživljanja krščanstva. Eden izmed njih je rusko pravoslavno krščanstvo.

Čeprav je duhovni sestav ruskega krščanstva nenavadno zapleten, vendar moremo v njem ločiti zlasti naslednje tri elemente: asketično-meniški, kozmični in historiozofsko-eschatologični element.

Kijevsko-pečerski letopis nam priča, da je ruski narod z vso gorečnostjo svoje široke slovanske duše sprejel krščanstvo v obliki vzhodnega menišva in v smislu dobesednega razumevanja evangeljskih blagov. Svoj ideal je spoznal in ga doživel v cerkvi in samostanu, sredi ubranega petja božje liturgije, sredi ikon in v breztelesnem, "angelom enakem" življenju menihov. Še svoje družinsko in zasebno življenje si je skušal urediti po "Domostroju", v duhu samostanskih pravil.

Čustvo greha in zla je pri Rusih močno, vendar njih pogled na človeka ni tragičen, niti manihejsko-dualističen, kot se večkrat sliši. Rusi so sicer sprejeli asketični ideal, skupaj s sovraštvom do latinskega zapada, od Bizanca, vendar ne smemo posebnosti bizantinskega krščanstva in menišva prenašati na ruski narod. Njegov ideal je svetlejši, bolj človeški, bolj kozmičen in vesoljni. O tem nas prepriča, ne toliko uradno rusko krščanstvo, kot preprosta narodna pobožnost, predvsem pa svetost ruskih "starcev", ki so iz svojih temnih celic in gozdov, s svojimi molitvami in svojim tihim, komaj opaznim naukom, duhovno razsvetlili in posvetili vso "sveto" rusko zemljo. Kozmičnost ruske narodne religioznosti je našla svoj izraz tudi v literaturi, zlasti pri Dostojevskem in v sofologiji mlade, moderne ruske inteligence Vladimirja Solovjeva, Pavla Florenskega in Sergeja Bulgakova.

V središču ruske zgodovine filozofije stoji Kristus in iskanje njegovega kraljestva. Morda nobena krščanska duša ne občuti s tako živo radostjo apostolskih besed o nestalnosti našega tukajšnjega prebivanja in o iskanju prihodnjega (Hebr. 13, 14) kot ravno ruska duša. Ruski kristjan v svojem ponižanju in trpljenju nestrpnost čaka "novega neba" (Nadaljevanje na 2. strani)

SLOVENSKA KULTURNA AKCIJA

Osmi kulturni večer

Prireditev filozofskega odseka

V soboto dne 2. avgusta ob 19. uri
v salonu Bullrich, Sarandí 41, Capital

Predava g. dr. Pavle Krajnik

RUSKO KRŠČANSTVO

Posebni vabilni.

"Kadar mi stavijo vprašanje, ali ima ruski narod in ruska cerkev svoje karakteristično pojmovanje in doživljanje krščanstva, ne pomišljam in odgovarjam, da. In ne samo kot folkloristično zanimivost, ne kot oddaljitev od vesoljne cerkve, temveč prav kot obogatitev vesoljne resnice s svojevrstno izkušnjo."

(A. Kartašev, Put, 1936, Pariz).

"Vesoljnost, bratstvo edine družine božjih otrok, služba enega vsem, zgraditev zemeljskega mesta v pričakovanju nebeškega na osnovi pravice in miru med narodi... iskanje in oznanjanje vsečloveške pravice in resnice je vtisnilo neizbrisni pečat na tako različne in obenem tako notranje edine podobe Rusije kot so: Andrej Rublev, sveti Serefim, Dostojevski, Vladimir Solovjev, car Aleksander I., Čajkovski, Musorgski, ruska ikona, pesmi narodov Rusije... Vse to je s svojo duhovno veličino in močjo očaralo svet ne zato, ker bi se v teh podobah odkrivala skorajda nekoliko čudna in eksotična duša Rusije, temveč zato, ker se je v njih prikazala svetu, ne vedno otipljiva, včasih le slutena občečloveška pravica, to, po čemer v skrivnih kotičkih svoje duše kopirni vsak človek.

In, če je z boljševidmom stopila pred svet grda in strašna paradija te občečloveške pravice, še tedaj to nikakor ni razgaljenje grobojbe in grešnosti ruske duše, temveč razgaljenje vesoljnega zla, učlovečenje satanskega bogoborstva, s katerim je okužen ves svet."

(A. Stavrovskij, Za pravdo, 1952, Bs. Aires.)

Deveti kulturni večer
Prireditev likovnega odseka
Sobota 16. avgusta ob 19. uri
v salonu Bullrich, Sarandí 41, Cap.
Predavanje Milana Volovška

PABLO PICASSO

V TISKU:

MEDDOBJE IV, štev. 1-2

ZGODOVINSKI ZBORNIK

IZŠLO:

Karel Mauser:
JERČEVI GALJOTI

Tudi ta knjiga ni lahko branje. Dejansko je nekako filozofsko razglabljanje smisla življenja, smisla smrti, ljubezni, odpovedi, skratka smisla človeka samega. Bolj kot branje je ob tej knjigi potrebno premišljevanje, saj bralcu marsikak med čitanjem ne docela jasen logičen odstavek postane razumljiv šele, ko je knjigo zaprl in ga ponovno premislil. Kljub temu pa verjetno ne bo Slovenca, vsaj ne slovenskega izobraženca, ki je ne bi prebral in premislil vsaj enkrat. Prepričan sem, da bo Ljubljanski triptih tudi v bodočnosti ohranil svojo aktualnost, ker bo tudi problem, ki ga obravnava, skozi rodove ostal sodoben".

"MISLI", slovenski mesečnik v Avstraliji, je objavil napoved o bližnji izdaji črtic Neve Rudolfove, ki bodo izšle pri Slovenski kulturni akciji v tekočem letniku knjižnih izdaj. List piše:

"Gotovo ga ni bralca Misli, ki bi ne vzljudil lepim in iskrenim verzov mlade pesnice Neve Rudolfove. Vest, da se naša rojakinja uveljavlja tudi kot pisateljica, bo nedvomno razveselila vse, ki jim je pri srcu razvoj slovenske književnosti. Vsem tem bi radi sporočili, da je Slovenska kulturna akcija v Argentini vključila v svoj program za 1958 tudi književni prvenec Neve Rudolfove: ČRTICE.

S tem svojim delom bo Neva vstopila uradno v krog ustvarjalcev slovenske besedne umetnosti in se predstavila širšemu krogu slovenskih bralcev po vsej zemeljski obli. Naše avstralske bralce že zdaj opozarjamo na njene ČRTICE."

V okviru proslave žrtev komunistične revolucije v Clevelandu je Slovensko gledališče iz Toronta uprizorilo Willenpartovo dramo "Zadnji krajec". O izvedbi je v Ameriški domovini (29. maja 1958) poročal Milan Pavlovič, ki pravi med drugim:

kronika

— Dne 24. julija je v salonu palače Cade priredila samostojni koncert operna pevka Franca Golob. Spored koncerta je obsegal dva dela in je v prvem delu pela kompozicije Bottegarija, Rose, Falconerija, Saint-Saensa, Bizeta in Del Falle. v drugem pa Schuberta, Lopeza Boucharda, škerjanca, Borodina in Respighija. Dodala je še arijo od Straussa in slovenske "Ko rožica..." Koncert je odlično uspel in se ga je udeležila tudi velika skupina slovenskih rojakov.

doma in po svetu

• Umril je v Ljubljani prof. dr. Franc Jere. Bil je med prevajalci Nove zaveze in poslovenil nekaj knjig Stare zaveze.

• Kongres evropskih kulturnih kritikov je bil v začetku julija v Monakovem. Monakovo slavi namreč letos 800-letnico ustanovitve. Na kongres so prišli tudi kritiki iz ZDA (Stevenson, Marcuse). Iz Italije je prišel Ignazio Silone.

• Narodna in Univerzitetna knjižnica objavlja v reviji Knjiga pregled publikacij, ki jih vključuje na svoje police. Tako je bila

vključena knjiga V. Beličiča Dokler je dan in redno vpišujejo tudi knjige goriške in celovške Mohorjeve družbe. Vpisali pa so tudi Zorka Simičiča knjigo Človek na obeh straneh stene, "ki jo je izdala Slovenska kulturna akcija v Buenos Airesu." To je prvič, da v Ljubljani omenjajo založbo Slovenske kulturne akcije.

• Angleška knjižna produkcija je v letu 1957 znašala 20.700 tiskanih del.

• Pesnik T. S. Eliot je napisal novo dramsko delo: Starejši državnik. Krstna predstava bo v Edinburgu v avgustu 1958.

• Kipar Lojze Dolinar je v Ljubljani priredil retrospektivno razstavo svojih del ob svoji 65-letnici. Moderna galerija je izdala obširen katalog kiparjevih del.

• Aškerčev zbornik je izšel v Celju za obletnico pesnikovega rojstva. Nosi letnico 1957, dasi je izšel na pomlad 1958. Ljubljanska kritika obžaluje, da avtorji glavnih prispevkov niso mogli poslati svojih spisov in je tako tudi po tem zborniku slika o Aškercu ostala nepopolna.

• Slovenski pisatelj Juro Stoviček je izdal že drugo delo v hrvaščini. Je to zbirka novel Kora naranče in je izšla pri Hrvatski

Stara ruska legenda — prerokba — pripoveduje, da leži na dnu globokega in kristalno čistega jezera Svetlega Jara nevidno mesto Kitež. Bog ni kaznoval tega mesta zavoljo grehov, kot nekoč Atlantido ali nemško Vinetto. Mesto Kitež je Bog obvaroval pred zlobnim razrušenjem in pred okuženjem s hudobijo, zato ga je napravil za nekaj časa nevidnega. Le očem čistih Bog odkriva pogled na to mesto v svetli vodi jezera Jara, in njihovim ušesom je dano, da slišijo zvonjenje iz mesta Kiteža. Toda prišel bo čas, ko se bo prikazalo mesto Kitež svetu in ves svet ba zasijal v slavi tega mesta pravice. Prerokba — je prapodoba Rusije."

(A. Stavrovskij, Za pravdo, 1952, Bs. Aires).

"Marijan Willenpart ... se z dramo Zadnji krajec prvič uvršča med slovenske dramatike. Je tudi prvi med begunci, ki je poskusil našo sodobno problematiko... zajeti v odersko stvaritev... Tehnično se v drami prepleta naturalizem s simbolizmom, grajena pa je analitično. Drama ... se uvršča zaradi oderske učinkovitosti med dela, po katerih naše igralske skupine rade posegajo."

Prijatelj Slovenske kulturne akcije iz Rima nam je ob izidu Ljubljanskega triptiha pisal:

"...tukaj prevladuje splošno prepričanje, da je Triptih naš prvi res katoliški roman. Mi vsi tukaj občudujemo res vsestransko delavnost Slovenske kulturne akcije, veliko korajžo zamejskih Slovencev v teh težkih časih. To je delo, ki bo ostalo in s tem si res postavljate "monumentum perennius."

matici. Prvo delo Neobični doživljaji običnog čovjeka je Stoviček ponujal pred leti slovenskim založbam, pa so objavo odklonile. Zato je sprejela delo med svoje redne izdaje Hrvatska matica v Zagrebu. Knjiga je potem izšla v Ljubljani v prevodu.

• Dela celovškega pisatelja Roberta Musila (1890-1942) izhajajo sedaj pri znani nemški založbi Rowohlt v Hamburgu. Roman Der Mann ohne Eigenschaften je izšel v celoti l. 1952 in je bil kmalu preveden v francoščino. V Parizu je delo vzbudilo veliko zanimanje in je institut za humanistične vede priredil diskusijo, ki jo je vodil Gabriel Marcel. Musila proglašajo francoska kritika za pravo odkritje, nekaj takega kot je bil Proust v prvih desetletjih tega stoletja in pozneje Franz Kafka. Delo bo izšlo sedaj tudi v italijanskem prevodu (in sicer iz francoščine).

• Na letošnjem festivalu v Salzburgu bodo vprizorili dramsko delo ameriškega pesnika Mac Leisha. Delo nosi naslov: "H. B." Dramska pesnitev ima deset spevov in predstavlja svetopisemsko zgodbo Joba, preneseno v moderno dobo.

• "Vsebinsko slovenskih literarnih del" je v Ljubljani izdal Stanko Janež. Knjiga naj služi zlasti mladini, tako pravi avtor.